

Mokyklos vadovams tenka esminis vaidmuo siekiant įtraukesnių ugdymo sistemų, be to, jie turi didelės įtakos besimokančiųjų rezultatams.

Dėl šių veiksmų pastaraisiais metais daugiau dėmesio skiriama vadovavimo mokyklai klausimui. Išaugus vadovavimo mokyklai svarbai ir susijusių užduočių sudėtingumui, imta labiau pripažinti ir paramos poreikį.

Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra (toliau – „Agentūra“) parengė projektą, kad paskatintų platesnes diskusijas apie vadovavimą mokyklai visose suinteresuotųjų šalių grupėse politikos ir praktikos lygmenimis. Projekto „Parama įtraukios mokyklos lyderystei“ (SISL) metu tirta, kaip būtų galima veiksmingai ugdyti ir skatinti įtraukią lyderystę mokyklos lygiu taikant politikos gaires ir paramos mechanizmus nacionaliniu ir vietos lygiais.

Toliau nurodyti SISL rezultatai.

- **Peržiūrėti tarptautiniai ir Europos politikos dokumentai ir gairės.**
- **Peržiūrėta tarptautinė ir Europos literatūra** (po 2012 m.) siekiant suderinti pagrindinių terminų apibrėžimus ir nustatyti esmines sąvokas, kuriomis paremta įtraukiosios mokyklos lyderystės politika ir praktika.
- **Atliktas šalies tyrimas** siekiant išanalizuoti, kiek skirtingos šalies politikos kryptys yra palankios įtraukiosios mokyklos lyderystės praktikai.
- **Sukurtos politikos gairės**, skirtos įtraukiosios mokyklos lyderystės politikos rengimui ir peržiūrai paremti.
- Remiantis politikos gairėmis sukurta **savirefleksijos priemonė**, kuria bus paremtos bendros suinteresuotųjų šalių diskusijos. Ji apima priemonės įgyvendinimo ir pritaikymo dabartinėms šalies aplinkybėms, gaires.

Šioje pagrindinių politikos nuostatų santraukoje apžvelgiamos pagrindinės šių projekto rezultatų išvados.

ĮTRAUKIOSIOS MOKYKLOS LYDERYSTĖS PRIELAIDOS

Įtraukusis ugdymas suprantamas plačiausia prasme. Juo siekiama didinti mokinių dalyvavimą, gerinti pasiekimus, palaikyti gerovę ir kurti **visų** moksleivių, įskaitant tų, kuriems kyla didžiausias atskirties pavojus, priklausymo jausmą. Šis suvokimas atitinka Agentūros poziciją dėl įtraukiojo ugdymo sistemų.

Mokyklai gali vadovauti vienas vadovas arba, siekiant efektyvaus vadovavimo, bendradarbiaujanti vadovų komanda. Vadovavimo funkcija taip pat gali būti paskirstyta keliems pagrindiniams veikėjams mokykloje ar su ja susijusiems subjektams.

Vadovavimas laikomas organizacine funkcija, kuri yra bendra arba paskirstoma keliems asmenims. Teisiniu požiūriu vadovavimas gali nurodyti vieną vadovą. Tačiau moksliniais tyrimais pagrįstu požiūriu vadovavimas yra kolektyvinis reiškinys.

Vadovavimas mokyklai apskritai ir **įtraukioji mokyklos lyderystė** skiriasi.

Mokyklos vadovas reiškia visus mokyklose ir mokymosi bendruomenėse vadovaujamas pareigas einančius asmenis. **Įtraukios mokyklos vadovas** gali reikšti tiek tuos, kurie eina oficialias vadovaujamas pareigas, tiek tuos mokykloje dirbančius asmenis, kurie demonstruoja lyderystę savo praktikoje.

Įtraukioji mokyklos lyderystė konkrečiai skirta nelygybės problemai spręsti, kad būtų galima kurti bendruomenę ir užtikrinti visišką visų besimokančiųjų dalyvavimą.

Taip pat įtraukioji mokyklos lyderystė yra suprantama plačiąja prasme ir neapsiriboja vien organizacija. Jos pagrindinis tikslas – kurti įtraukią kultūrą, kai visos suinteresuotosios šalys gali dirbti kartu, vertinti įvairovę ir užtikrinti, kad **visi** mokiniai, įskaitant tuos, kuriems kyla didžiausias atskirties pavojus, gautų aukštos kokybės išsilavinimą.

Kiekvienas mokyklos vadovas turėtų siekti tapti įtraukios mokyklos vadovu ir savo vadovavimu skatinti įtrauktį, net jei mokyklai vadovaujama esant skirtingiems mokyklos kontekstams, kurie skirtingais būdais formuoja įtraukią kultūrą ir praktiką.

ĮTRAUKIOSIOS MOKYKLOS LYDERYSTĖS SUVOKIMAS

Įtraukiajai mokyklos lyderystei aktualūs skirtingi lyderystės modeliai ir politikos svertai. Šiems priskiriamos pagrindinės įtraukiosios mokyklos lyderystės funkcijos, vaidmenys ir pareigos, taip pat pagrindiniai politikos svertai, padedantys mokyklos vadovams juos įgyvendinti.

Pagrindinės įtraukiosios mokyklos lyderystės funkcijos

Mokyklų vadovams turėtų būti sudaromos sąlygos ugdyti platesnio spektro kompetencijas, reikalingas šiuolaikinėse mokyklose, kurioms būdinga įvairovė. Jie nebegali dirbti vieni ir turėtų pasitelkti kitus asmenis pasidalydami ir paskirstydami vadovavimo užduotis ir dirbdami su pačiais įvairiausiais partneriais bendruomenėje ir už jos ribų. Jų, kaip galimų pokyčių vadovų, vaidmuo vykdant platesnę sistemos reformą turėtų būti aiškiai pripažintas.

Mokslinių tyrimų metu nustatytos trys lyderystės funkcijos, kurios yra būtinos siekiant, kad įtraukios mokyklos veiksmingai funkcionuotų. Tai yra krypties nustatymas, organizacinis tobulėjimas ir žmogaus tobulėjimas.

- **Krypties nustatymas:** lyderystė yra svarbi nustatant strateginę kryptį, kurioje dėmesys sutelkiamas į pagrindines įtraukiosios praktikos vertybes ir dialogą, kuriuo palaikoma įtraukioji praktika.

- **Organizacinis tobulėjimas:** mokyklų vadovai ir vadovavimo komandos yra atsakingi už mokyklos kultūros, kuri yra kolegiali, interaktyvi ir orientuota į pagalbą mokytojams ir moksleiviams viso ugdymo proceso metu, palaikymą. Vykdydami šias funkcijas mokyklų vadovai gali sukurti įtraukios mokyklos kultūrą, orientuotą į mokymosi aplinką, kurioje kiekvienas moksleivis yra vertingas dalyvis, kuris, tikimasi, įgis kokybišką išsilavinimą.
- **Žmogaus tobulėjimas:** vadovavimas yra vienas svarbiausių mokymo kokybės veiksnių, o mokymo kokybė mokyklos lygmeniu daro svarbiausią įtaką moksleivių pasiekimams. Pagalba, stebėseną ir mokymo praktikos vertinimas yra šio strateginio vaidmens pagrindas.

Vykdydami šias funkcijas vadovai gali kurti įtraukesnę mokymosi aplinką. Be šių funkcijų vykdymo, **įtraukioji mokyklos lyderystė** taip pat siejama su lygybės užtikrinimu, kad būtų sukurta bendruomenė, o visi mokiniai visapusiškai dalyvautų. **Dėl to įtraukios mokyklos vadovai turi viziją**, kad „visų amžiaus grupių“ besimokantieji, jų draugai bei bendraamžiai jų bendruomenėje turėtų gauti prasmingą, labai kokybišką švietimą.¹

Įtraukiosios mokyklos lyderystės vaidmenys ir pareigos ugdymo sistemose

Tam, kad įvykdytų pirma paminėtas pagrindines funkcijas, įtraukusių mokyklų vadovai turi priimti tam tikrus vaidmenis ir atsakomybę. Jie yra atsakingi už tai, kad politika ir teisinė bazė taptų tobulesne įtraukiojo ugdymo praktika, būtų formuojamos politikos kryptys, tinkamos jų mokyklų aplinkai ir suinteresuotosioms šalims.

Šiuo tikslu jie turi įgyvendinti savo vaidmenis ir atsakomybę atskiro mokinio, mokyklos, bendruomenės ir nacionaliniu / regiono lygiais visoje ugdymo sistemoje.

INDIVIDUALUS LYGIS

- Daryti įtaką į mokinį orientuotai praktikai / mokinių klausymuisi, pritaikymui asmeniniams poreikiams (prioritetas)
- Užtikrinti, kad mokytojai priimtų atsakomybę už visus mokinius
- Remti pažangią ir įrodymais grįstą lanksčią pedagogiką / darbo klasėse praktiką
- Stebėti darbo klasėje praktiką užtikrinant aukštos kokybės švietimą visiems
- Kurti bendradarbiavimo kultūrą – teigiamus ir pasitikėjimu grindžiamus santykius
- Naudoti duomenis kaip mokytojų refleksijos ir nuolatinio tobulėjimo pagrindą

MOKYKLOS LYGIS

- Vadovauti ir daryti įtaką mokyklos organizacijai ir ištekliams remiantis teisingumo principais
- Įtraukti mokslo bendruomenę į savęs įvertinimo procesą ir apsvarstyti duomenis, turinčius įtakos nuolatiniam mokyklos gerinimui
- Sudaryti profesinio tobulėjimo galimybes
- Užtikrinti nuolatinę paramą visoms suinteresuotosioms šalims
- Įsipareigoti principui „kiekvienas yra vienodai svarbus“
- Užtikrinti, kad programa ir vertinimas atitiktų tikslą ir visų moksleivių poreikius
- Aktyviai įtraukti visas šeimas

¹ Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra, 2015 m. *Agentūros pozicija dėl įtraukiojo ugdymo sistemų*. Odensė, Danija. www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer, 1 psl.

BENDRUOMENĖS LYGIS

- Plėtoti partnerystės ryšius su paramos agentūromis, kitomis mokyklomis / institucijomis kitais sistemos lygmenimis ir įmonėmis bendruomenėje
- Kurti mokyklą, kuri būtų atvira moksleivių įvairovei, atliekant mokslinius tyrimus ir, pavyzdžiui, su universitetais vykdant profesinio mokymosi ir tobulėjimo veiklas
- Valdyti žmogiškuosius išteklius, palaikant įsipareigojimą bendrai įtrauktis vizijai
- Valdyti finansinius išteklius taip, kad būtų patenkinti visos mokyklos bendruomenės poreikiai

NACIONALINIS / REGIONO LYGIS

- Daryti įtaką nacionalinės teisingumo ir įtraukiojo ugdymo politikos kūrimui pasitelkiant konsultacijas ir bendravimą
- Pritaikyti ir įgyvendinti politikos kryptis tokiu būdu, kuris būtų tinkamas jų mokyklai ir vertybėms, valdyti mokyklos lygiu vykdomus pokyčius dėl programos ir vertinimo gairių, profesinio tobulėjimo, finansavimo ir išteklių paskirstymo, kokybės analizės ir atsakingumo

1 pav. Vadovavimo mokyklai vaidmenys ir pareigos skirtingais ugdymo lygiais

Įtraukiosios mokyklos lyderystės vaidmenys ir pareigos nėra nepriklausomi nuo jų veikiančios politikos. **Pagalbinės politikos priemonės** turėtų suteikti mokyklų vadovams ar vadovybės komandoms galimybę įgyvendinti savo viziją.

Pagrindiniai politikos svertai įtraukiajai mokyklos lyderystei remti

Įtraukiosios mokyklos lyderystės pagalbinės politikos priemonės yra numatytos reguliavimo gairėse, kurios bendrai apibrėžia įtraukijį ugdymą ir nustato, kuriais ištekliais galima pasinaudoti, kokius sprendimus priimti ir už ką vadovai laikomi atsakingais.

Bendrosios vadovavimo mokyklai ir mokyklos vadovų gairės parengtos, tačiau **įtraukiajai** mokyklos lyderystei jose skiriama nepakankamai dėmesio.

Tam, kad įtraukijų mokyklų vadovai galėtų geriau vykdyti pirma nurodytus vaidmenis ir pagrindines funkcijas, vadovavimo mokyklai politikoje turėtų būti numatyti trys pagrindiniai politikos svertai: prieiga, autonomija ir atsakingumas. Šie svertai turi įtakos tam, kaip mokyklų vadovams sudaromos sąlygos vykdyti jų vaidmenis ir pareigas. Jais remiantis galima apibrėžti, kiek veiksmingai mokyklos vadovas kuria įtraukijį mokyklą ir jai vadovauja.

Kalbant konkrečiai, mokyklos vadovams būtina **prieiga** prie:

- paramos tiek sudarant formalias tobulėjimo galimybes, tiek siūlant glaudesnę bendradarbiavimą su kolegomis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis visais sistemos lygiais;
- išteklių, būtinų siekiant didinti darbo jėgos pajėgumus pasitelkiant mokymą, komandinį darbą ir keitimąsi žiniomis.

Mokyklos vadovams būtina **autonomija**, kad galėtų priimti duomenimis pagrįstus sprendimus dėl mokyklos strateginės krypties, vystymosi ir organizavimo. Tai gali būti sprendimai:

- pritaikyti programos, vertinimo ir akreditavimo gaires, kad jose būtų nustatyti aukšti lūkesčiai ir jos atitiktų vietos bendruomenės ir mokinių poreikius;
- skirti mokytojus ir personalą ir kelti jų kvalifikaciją;
- vykdyti aktyvią veiklą su kitomis organizacijomis ir vietos bendruomene;
- skirti finansavimą ir teisingai paskirstyti išteklius.

Kalbant apie **atsakingumą**, mokyklos vadovai privalo:

- gebėti nustatyti viziją, vertybes ir rezultatus, už kuriuos jie (ir kitos suinteresuotosios šalys) norėtų būti laikomi atsakingais (pvz., teisingumas, nediskriminacija ir visų mokinių asmeninių, socialinių ir mokymosi reikalavimų tenkinimas);
- būti laikomi atsakingais (moksleiviams, šeimoms, vietos bendruomenei) pasitelkiant mechanizmus, suderintus su kitomis politikos sritimis ir užtikrinančius paramą įtraukiojo ugdymo politikai ir praktikai;
- kartu su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis atlikti pagrindinę stebėsenos, savęs įvertinimo ir vertinimo funkciją, kad galėtų pateikti informacijos apie moksleivių rezultatus ir apmąstyti duomenis, kaip būtų galima pagerinti nuolatinį tobulėjimą.

Atlikus Europos ir tarptautinės literatūros ir politikos analizę išaiškėjo, kad atsakingumo priemonių prioritetai ne visada suderinami su prieigos prie išteklių, paramos ir profesinio tobulėjimo lygiais ir autonomijos, kurią mokyklos vadovai turi vykdydami savo pagrindines funkcijas – krypties nustatymą, organizacinį tobulėjimą ir žmogaus tobulėjimą, laipsniu.

ĮTRAUKIŪJŲ METODŲ VYSTYMAS IR SKATINIMAS

Rengiant politikos gaires ir ypač savirefleksijos priemonę svarbiausia buvo užtikrinti pusiausvyrą tarp to, už kokius **standartus** mokyklos vadovai yra laikomi atsakingais, ir **politinės pagalbos**, teikiamos jiems užtikrinti.

Labai svarbu, kad politika remtų veiksmingos ir įtraukiosios mokyklos lyderystės, palankios teisingumui, lygybei ir gerovei ugdymo srityje, plėtrą. Tam svarbu nustatyti spragas tarp standartų, už kuriuos mokyklos vadovai yra laikomi atsakingais, ir jiems pasiekiamų pagalbinių politikos priemonių.

Politikos gairių, palankių įtraukiajai mokyklos lyderystei, kūrimas

Politikos gairės padeda šalims remti tokį vadovavimą mokyklai, kuris būtų palankus visiškam visų mokinių dalyvavimui, jų pasiekimų gerinimui bei gerovės ir priklausymo jausmo stiprinimui. Tai sutampa su Agentūros ir jai priklausančių šalių pastangomis skatinti ilgalaikę įtrauktį platesnėje visuomenėje.

Politikos gairės gali būti naudojamos bendradarbiavimo, mainų ar sprendimų priėmimo srityse. Ja gali būti siekiama formuoti išsamesnes politikos kryptis, nuolatinę priežiūrą ar stebėseną arba toliau tobulinti esamą politiką siekiant platesnio įtraukiojo ugdymo tikslo.

Politikos gairės gali:

- **padėti kurti naujas politikos kryptis ir sudaryti tam pagrindą:** jos siūlo pagrindinių elementų, kuriuos būtina įtraukti į politiką, orientuotą į paramą įtraukiajai mokyklos lyderystei, projektą arba padeda apsvarstyti vadovavimo mokyklai vaidmenį platesnėse įtraukiojo ugdymo politikos sistemose;
- **remti esamų politikos krypčių ir politikos sistemų peržiūrą ir tolesnę jų plėtrą:** politikos gairėse pripažįstama, kad parama įtraukiajai mokyklos lyderystei gali būti teikiama parengus atskirą politiką arba skirtingus sektorius apimančias politikos kryptis, taip pat skirtingais politikos lygiais. Tais atvejais, kai įtraukiosios mokyklos lyderystės politika ar vadovavimo mokyklai politika iš esmės yra parengtos, politikos gairės gali padėti:
 - peržiūrėti ir patobulinti esamą politiką, kuria remiama įtraukioji mokyklos lyderystė;
 - patobulinti esamą bendrąją vadovavimo mokyklai politiką, kad joje būtų numatytas įtraukiosios lyderystės aspektas.
- **paskatinti savirefleksiją (ypač apie įtraukiają mokyklos lyderystę, mokyklų vadovų vaidmenį įtraukiajai lyderystei ir vadovavimo mokymus):** nepriklausomai nuo to, ar politika bus kuriama, ar peržiūrima, politikos gairių pagrindiniai elementai siūlo pagrindą diskusijai ir savirefleksijai apie įtraukiosios mokyklos lyderystės praktiką ir mokyklos vadovų vaidmenis.

Politikos gairės apima:

- platesnį **politinį įgaliojimą** pritaikyti politiką, orientuotą į vadovavimą mokyklai ir darančią jam įtaką, konkrečiam kontekstui. Įgaliojimas yra susijęs su keliais tarptautiniais ir Europos pagrindiniais dokumentais. Jį galima praplėsti politikos kryptimis ir teisine baze, kuriose pateikiamas išskirtinis šalies kontekstas, istorija ir raidos kelias;
- **politikos viziją**, kuria apibrėžiamas idealas, kurio siekiama įgyvendinant politiką;
- **pagrindinius principus**, kuriais grindžiama paramos įtraukios mokyklos lyderystei strategija ar gairės. Politika, skirta įtraukiajai mokyklos lyderystei remti, gali būti parengta ne kaip atskiras dokumentas, bet susieta su daug kitų dokumentų. Daugelyje šalių aplinkybės, tikslai, uždaviniai ir strategijos yra kitų ugdymo politikos dokumentų ir veiksmų dalis;
- **politikos tikslą**, kuriuo nustatomas uždavinys, pasiekimas dirbant įtraukiojo ugdymo sistemoje;
- konkrečius **politikos siekius**, kuriuos reikia pasiekti;
- **standartų**, kuriais išreiškiami siekiai vadovavimo mokyklai srityje, **gaires**;
- **politikos priemones**, padedančias įgyvendinti šiuos standartus.

Politikos gairių vizija remti įtraukiąją mokyklos lyderystę yra ta, kad esama ir tobulinama politika yra palanki tokiam vadovavimui mokyklai, kuriuo būtų kuriama kultūra ir įgyvendinama praktika, kuriose visiems mokiniams būtų teikiamas prasmingas ir kokybiškas švietimas, keliama aukšti lūkesčiai dėl jų pasiekimų, gerovės ir priklausymo teisingoje mokyklos aplinkoje.

Politikos gairėse gerbiami šalių skirtumai. Tai yra visiems pasiekama priemonė, kurią kiekviena šalis gali pritaikyti savo atitinkamoms aplinkybėms.

Parama savirefleksijai ir struktūriniam dialogui, kad būtų sumažintos spragos tarp politikos ir praktikos

Vadovavimo mokyklai praktika nėra nepriklausoma nuo ją veikiančios politikos. Dėl to politikos gairėse išsamiai pateikiami siūlomi **standartai**, būtini tam, kad vadovavimas mokyklai būtų įtraukus, ir pagalbinės **politikos priemonės**, būtinos šiems standartams įgyvendinti.

Siekiant sumažinti spragą tarp politikoje numatytų lūkesčių dėl mokyklos vadovų ir mokyklos vadovų paramos poreikio, savirefleksijos priemonė paremta politikos gairių standartais ir politikos priemonėmis. Siūlydama kryptingą ir orientuotą refleksiją ji skatina profesinį dialogą ir bendradarbiavimu grįstos politikos kūrimą mokyklose, tarp mokyklų bei įvairiais politikos lygmenimis.

Savirefleksijos priemonė skirta:

- mokyklų vadovams ir vadovybei, siekiančiai pritaikyti ir plėtoti įtraukiosios lyderystės praktikas;
- politikos formuotojams, atsakingiems už įtraukiojo ugdymo politikos plėtrą ir vykdymą šalies, regiono ir (arba) vietos lygmeniu.

Ją galima naudoti visais politikos lygiais – nuo nacionalinio iki savivaldos.

Ši priemonė padeda mokyklos vadovams, vadovybei ir politikos formuotojams įvertinti savo pažangą siekiant įtraukiosios mokyklos lyderystės. Joje siūlomi trys savirefleksijos variantai.

1. **Refleksija mokyklos vadovams** dėl to, kaip sukurti įtraukiąją praktiką siekiant įtraukiojo ugdymo. Pagrindinis dėmesys čia gali būti skiriamas konkrečiam vaidmeniui ar vadovavimo funkcijos veiksniumi, formuojančiam priemonę.
2. **Refleksija politikos formuotojams** dėl to, kokių reikia politikos priemonių norint padėti įtraukti mokyklų vadovams praktikoje.
3. **Bendra refleksija ir mokyklos vadovų bei politikos formuotojų dialogas** pagrindiniais kiekvienos srities klausimais, kuriuos reikia išspręsti.

Kryptingi klausimai padeda suinteresuotosioms šalims praktiniu ir politikos lygiais apmąstyti ir atsakyti į tolesnius klausimus:

- Kur mes esame dabar?

- Kokios mūsų pagrindinės stiprybės, iššūkiai ir galimybės toliau tobulėti?
- Kokios mūsų prioritetinės sritys, į kurias pirmiausia turime atkreipti dėmesį?

Mokyklos vadovai ir politikos formuotojai tikslinėse grupėse gali **kartu** pasinaudoti kryptingais klausimais ir aptarti, kokių veiksmų reikia imtis nustatčius prioritetus.

Savirefleksijos priemonėje pripažįstami nevienodi politikos ir praktikos kontekstai skirtingose šalyse ir laiko apribojimai, su kuriais susiduria ugdymo specialistai. Dėl to šią priemonę galima atitinkamai pritaikyti. Bendras dialogas yra tikslas, todėl idealiu atveju reikėtų naudoti visus tris savirefleksijos variantus. Vis dėlto pirmi du variantai gali būti naudojami atskirai arba, sutelkiant dėmesį į vieną iš pagrindinių funkcijų, jais gali būti grindžiamas bendras dialogas dirbant su konkrečiomis suinteresuotosiomis šalimis skirtingais lygiais. Dokumente pateikiamos rekomendacijos dėl to, kaip naudoti ir pritaikyti priemonę skirtingų šalių aplinkyboms.

Kryptinga refleksija ir struktūrinis dialogas apie esamų politikos priemonių, skirtų vadovavimui mokyklai remti, efektyvumą gali padėti politikos formuotojams įgyti išsamesnių žinių apie sritis, į kurias reikia atkreipti dėmesį. Žinant apie tarp politikos ir praktikos esančias spragas galima rasti pusiausvyrą tarp to, už ką mokyklos vadovai yra atsakingi atsižvelgiant į jų turimus išteklius, ir autonomijos priimant sprendimus savo mokyklose.

Papildoma nauda yra ta, kad struktūrinis dialogas siūlo naujas mainų ir bendradarbiavimo galimybes tarp skirtingų suinteresuotųjų šalių grupių visais politikos lygiais.

BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Agentūra siekia būti aktyvia politikos pokyčių tarpininke. Visa jos veikla yra nukreipta į tai, kad jai priklausančioms valstybėms būtų teikiama pagalba įgyvendinant įtraukusiųjų ugdymo sistemų viziją. Tai pripažinta Agentūros **2021–2027 m. daugiamečių darbo programoje**. Joje teigiama, kad Agentūra sieks remti politikos formuotojų pastangas nustatytus politikos prioritetus dėl aukštos kokybės įtraukiojo ugdymo visiems besimokantiejiems paversti praktiniais įgyvendinimo veiksmis.²

Vienas jos elementų yra kryptingas dialogas tarp politikos ir praktikos. Vadovavimo mokyklai srityje SISL projekto rezultatai gali padėti sumažinti spragą tarp politikoje numatytų lūkesčių mokyklos vadovams ir mokyklos vadovų paramos poreikio.

Visi rezultatai yra nemokama ar viešai prieinama medžiaga. Jie parengti laikantis dalyvavimo pagrįsto požiūrio kartu su šalimis ir yra skirti joms naudotis. Taip užtikrinama, kad jie yra naudojami, pritaikomi ir juose atsižvelgiama į atitinkamą šalių kelią įtraukesnių ugdymo sistemų link.

Daugiau informacijos ir visus SISL projekto rezultatus rasite SISL interneto svetainėje:
www.european-agency.org/projects/SISL

² Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra, 2021 m. *Multi-Annual Work Programme 2021–2027* [2021–2027 m. daugiamečių darbo programa]. Odensė, Danija.
www.european-agency.org/resources/publications/multi-annual-work-programme-2021-2027, p. 5